

“రవిబాబూ! పట్నం పోతున్నాను. ఏ ఇత్తనం బాగుంటుందో కొంచెం రాసివ్వు తెచ్చుకుంటాను” చంద్రయ్య ఆరోజు పొద్దున్నే వచ్చి అడిగాడు. బావి కింద తనకున్న అయిదెకరాలలోను పత్తి వేయనున్నట్టు ఆ ముందురోజే నాతో చెప్పాడు. ఒక హైబ్రిడ్ వెరైటీ పేరు చీటీ మీద వ్రాసి చంద్రయ్య చేతికిచ్చాను.

నేను బి.ఎస్సీ. అగ్రికల్చర్ చదివి, ఉద్యోగం చేయడం ఇష్టంలేక మా ఊళ్లోనే మాకున్న పొలాన్ని సాగు చేయిస్తున్నాను. నాక్కొంచెం కొత్తవిషయాలు తెలుసన్న ఉద్దేశంతో మా ఊళ్లోని రైతులు అప్పడప్పడు నా సలహా కొరకు వస్తుంటారు. రెండేళ్ల కిందట పత్తిలో రైతులకు పెద్ద దెబ్బ తగిలింది. దాంతో ఇంకా కోలుకోలేదు. అందుకే పోయిన సంవత్సరం పత్తి వేయడాని కెవ్వరూ సాహసించలేదు. అయితే ఆశ్చర్యంగా వేసిన కొందరికి మంచి లాభాలు వచ్చాయి. అంతే! మళ్ళీ ఈ సంవత్సరం పత్తి మీద పడ్డారు. కాని నాకు మాత్రం ఈసారి పత్తి వేయబుద్ధి కాలేదు. పంట వస్తే ధర వుండదు. ధరలున్నప్పుడు పంట రాదు. అందుకే పెద్ద అన్నారు పత్తి తెల్లపాము లాంటిదని, దాని కాటుకు తిరుగుండదని.

ఆ రోజు పొద్దున్నే మా ఇంటికి వీరారెడ్డి వచ్చాడు. ఆయన వ్యవసాయంలో మంచి అనుభవమున్న మధ్యతర గతి రైతు. “రవి! చంద్రయ్యకు నువ్వు రాసిన రకం విత్తనాన్నే మనూళ్లో చాలామందిమి తెచ్చుకున్నాము. అయితే నేనీ పదిరోజులవుతున్నా పూర్తిగా మొలకెత్తలేదు. ఏం పొట్టెందో నువ్వొచ్చి చూస్తానా?” అనడిగాడు.

నాకాయన చెప్పింది ఏని చాలా ఆశ్చర్యమేసింది. లేట్లెస్ట్ హైబ్రిడ్ వెరైటీ పేరు వ్రాసిచ్చాను. అది మొలకెత్తకపోవడమంటే సమ్మతకకం కాలేదు. వెళ్లి చూశాను. అందరి పొలాలూ అలానే వున్నాయి. అందరూ ఒకే చోట విత్తనాన్ని తెచ్చారట. ఆలోచించాను. బాగా ఆలోచించిన మీదట విషయం అవగతమైంది. సీడ్ సర్టిఫికేషన్ ఆఫీసర్లు, సీడ్ మర్చెంట్స్ కుమ్మక్కై గిరాకీ పెరుగుతున్న ఆ హైబ్రిడ్ సీడ్లో సగం వున్న విత్తనాలు కలిపి ఎక్కువ రేటుతో అమ్మాయకులైన ఈ రైతుల కంటగట్టారు.

కొందరు ఆ పంటను చెడగొట్టి, మళ్ళీ పంట వేసుకోవడానికు ప్రయత్నించారు. అయితే మళ్ళీ పంటకు డబ్బులు పెట్టలేని చంద్రయ్యలాంటివార్యు మాత్రం వున్న సగం పంటతోనే తృప్తిపడ్డారు. ఉన్నంతలో మొక్కలు బాగానే పెరుగుతున్నాయి. ప్రాప్తం వున్నంత వరకు అందుతుందని చంద్రయ్య సంబరపడేవాడు. రెండేళ్లగా తీర్చలేకపోతున్న అప్పలను ఆ సంవత్సరం తీర్చగలవని చంద్రయ్య నాతో ఎన్నోసార్లు చెప్పేవాడు.

'అజాత కత్తువో ఆవిగ్న నాడు' పి.వెంకట్రామిరెడ్డి

అతడూ, అతని కుటుంబం పొద్దుట్టుంచి ఏడవోయే దాకా ఆ పొలంలోనే రెక్కలు ముక్కలు చేసుకునేవారు.

నేను కూడా అప్పడప్పడు వెళ్లి చంద్రయ్య పొలాన్ని చూసేవాణ్ణి. పంట పూత బాగా పట్టింది.

కాని అంతలోనే...

చంద్రయ్య కలను హరించే మహమ్మారిలా... మా ప్రాంతాన్ని కబళించడానికొచ్చిన సెను తుసా మలా... పత్తి వేసే రైతులకు ఆగర్య శత్రువుగా పరిణమించిన తెల్లదోమ రానే వచ్చింది. పూత, పండ అర్థాయుష్షులోనే రాలిపోతున్నాయి. పవర్ ఫుల్ మందులు వ్రాసిచ్చాను.

పెళ్లం మెళ్ళో తాలిబొట్టు తాకట్టుపెట్టి మరీ అప్పతెచ్చి మందులు కొనుక్కొచ్చి కొట్టాడు.

వారం తర్వాత ఎలా వుందోనని చంద్రయ్య పొలం వైపు వెళ్లాను. ఇంతకుముందు కళకళలాడుతూ నిండు అమ్మిలా కనబడ్డ ప్రత్తిచేను మానభంగానికి గురైన ఆడపడుమలా కళావిహీనంగా కనబడింది. నాకెందుకో గుండె పిండివట్టేంది. కనీసం మళ్ళీ వచ్చే పూతనైనా నిలబెట్టాలన్న ఉద్దేశంతో, నేనే డబ్బులిచ్చి ఇంకా ఖరీదైన, పవర్ ఫుల్ పెస్టిసైడ్స్ తెచ్చి కొట్టమన్నాను. ఈసారి కొంచెం ఫలితం కనబడింది. గుడ్డ కంటే మెల్ల

మేలన్నట్టు ఊరికే పోకుండా కాస్త దిగుబడి రావచ్చు.

అంతలోనే అశనిపాతంలా...

పాపం చేయడంలో మనుషులకేమాత్రం తీసిపో మన్నట్టు అకాలంగా విజృంభించాయి గాలి, వాన దేవుళ్లు. మరుసటిరోజు పాలంవైపు వెళితే-శత్రువులు కొల్లగొట్టిన సామాజ్యంలా వుంది. పంటలన్నీ తమ ఉనికినే కోల్పోయి నేలకొరిగాయి.

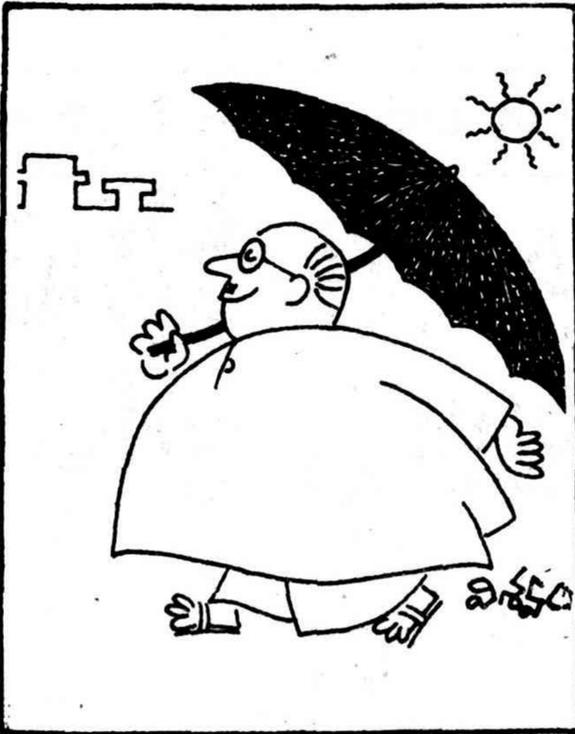
ఆ రోజు రాత్రి చంద్రయ్యను చూస్తుంటే గుండె తరుక్కుపోయింది. ఒక్క నయాపైస పంట లేకుండా తాను చేసిన అప్పలన్నీ ఎలా తీర్చాలన్నాడు. తాను, పెళ్ళాం, పిల్లలు ఏం తిని బతకాలన్నాడు. తమకే దేవుడు మేలు చేస్తాడన్నాడు.

గవర్నమెంటు పంటలకు నష్టపరిహారం చెల్లిస్తుందిలే అని చెప్పాను.

"ఇంతకు ముందు కూడా ఇలా చాలాసార్లు చెప్పారు బాబూ! కాని మనూళ్లో ఏ రైతూ యింతవరకు గవర్న మెంట్లో దబ్బు మొగం చూడలేదు. అవన్నీ పైవోళ్లే తించారు" బాధగా చెప్పాడు చంద్రయ్య.

ఆ విషయం నాకూ తెలుసు. అందుకే మౌనంగా వుండిపోయాను.

ఆ రాత్రి నాకెంతకూ నిద్రపట్టలేదు. ఒకటే ఆలోచనలు. రైతునుద్దరించేదెవ్వడు? ఈ వ్యవసాయ జ్ఞాదంలో ఓపి రైతు జన్మహక్కులా మిగిలిపోయింది. అగ్రికల్చర్లో రేయింబవళ్లు రీసెర్చి చేసి డిగ్రీలు

పెంచుకునే సైంటిస్టులూ, రైతే రాజని మొత్తుకునే రాజకీయ నాయకులు... విశ్వవరూ ప్రాక్టికల్ గా రైతు కష్టాలను పరిశీలించడంలేదు. వారి వారి వర్టికల్ డెవలప్ మెంట్ కు రైతునో ఎచ్చెనలా వాడుకుని వదిలేస్తున్నారు. దేశానికి వెన్నెముకగా అభివృద్ధిచేసిన రైతు నడ్డి విరిగి ఊలబడుతుంటే ఎవడూ పట్టించుకోదేం? ఎక్కడి కెళ్లినా రైతుకు నిరాదరణే. ఏదో చెయ్యాలి... ఏం చెయ్యాలి? ఈ ఆలోచనలలో తెల్లవారుఝాము

నెప్పుడో నిద్రపట్టింది.

పొద్దున లేవగానే మా పక్కంటి రాముడు చెప్పిన విషయం విని కొయ్యబారిపోయాను.

"చంద్రయ్య ఇంటిల్లిపాదీ పురుగుల మందు తాగి చచ్చిపోయారంట"

నా గుండెకుంపట్లో ఆలోచనలు రగులుకుంటు న్నాయి.

'ఓ రైతన్నా! నీ కన్నీళ్లు తుడిచే చేతులే కరువై, నీలో నీవు కుమిలి కుమిలి నిస్పృహయంగా నీకై నువ్వే నీ జీవితాంకానికి మధ్యలోనే తెర దించుకున్నావా? తమకు దీమకుట్టినంత కూడా నష్టం జరగకముందే సమ్మోలకు దిగే ఉద్యోగుల్లా, కార్మికుల్లా, లాయర్లలా నీకు జరిగే అన్యాయానికి నువ్వెవ్వరినీ నిందించవు. నువ్వో సాధు జంతువు లాంటివాడివి. ఇంక ఇలా కుదరదన్నా! 'లలుగులయే ఎరుంగని అజాతశత్రువే అలిగిన నాడు సాగరములన్నియు నేకముగాకపోవు...' అన్నట్టు నువ్వు విజృంభించిననాడు నిన్ను వందిస్తున్న రాజకీయ నాయకుల, వ్యాపారస్తుల, ఉద్యోగుల పునాదులే కదులుతాయి. భారత మాతకు 'గుండె' వైన నువ్వే నిరీక్షమైననాడు దేశమే లేదన్నా!'

ఆలోచనల నుంచి తేరుకోకుండానే పేపరు తీశాను. నా ఊహలకు ఊపిరి పోస్తూ పేపర్ తీయగానే మొదటి పేజీలోనే హెడ్ లైన్ కనబడ్డాయి.

"మీరల్లో ఉధృతమైన రైతు ఉద్యమం." * *

మా ఇంటర్ విద్యార్థుల-విజయకీర్తి, గురుకుల విద్యావ్యవస్థకే ఘనకీర్తి

అమరావతి రెసిడెన్షియల్ కాలేజి

మెడికల్ కాలేజి రోడ్, జిల్లాకార్యాలయ ఎదుట, గుంటూరు-4. PHONE: 21665

నూటికి నూరు శాతం (100% 1st CLASSES).
సాధించిన ఇంగ్లీషు మీడియం M.P. & Bi.P. విద్యార్థులకు మా అభినందనలు
ఇంటర్ M.P.; Bi.P., C.E.C (తెలుగు మీడియం) ఉత్తీర్ణత 94.5%
ఇంటర్ అన్ని గ్రూపుల ఉత్తీర్ణత: 95.6%

జూనియర్ ఇంటర్ అడ్మిషన్ నోటీస్
M.P.; Bi.P (ఇంగ్లీషు మరియు తెలుగు మీడియం)
C.E.C (తెలుగు మీడియం మాత్రమే) అడ్మిషన్లు 6-6-88 నుండి
M.P. గ్రూపుకు ప్రవేశ అర్హత Xth 1st CLASS.
Bi.P. గ్రూపుకు ప్రవేశ అర్హత Xth 2nd CLASS.

మెరిట్ స్కాలర్ షిప్ ఇస్తున్న ఏకైక సంస్థ!

పదవ తరగతిలో సాధించిన మార్కుల ప్రాతిపదికపై మావద్దచేరు జూనియర్ ఇంటర్ విద్యార్థులకు మెరిట్ స్కాలర్ షిప్ యివ్వబడును. మెరిట్ స్కాలర్ షిప్ వివరాలు ప్రాస్పెక్టస్ లో పొందుపరచబడినవి. జూనియర్ ఇంటర్ కు పై గ్రూపులలో అడ్మిషన్లు, ఇంటర్మీడియట్ ఫీరల్ టెస్ట్ ద్వారా జరుగును. ఫీరల్ టెస్టు సిలబస్ వివరములు ప్రాస్పెక్టస్ లో పొందుపరచబడినవి. ప్రాస్పెక్టస్ మరియు అప్లికేషన్లను స్వయముగా సంప్రదించి గాని లేక కార్డు వ్రాసి గాని పొందండి. గమనిక: - సీనియర్ ఇంటర్ క్లాసులు 6-6-1988 నుండి వున: ప్రారంభము.

డైరెక్టర్

అమరావతి రెసిడెన్షియల్ కాలేజి.

ADITYA